

สรุปอภิปรายผลการศึกษาและ ข้อเสนอแนะ

การศึกษาการจัดการมลพิษทางอากาศของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในอำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่ ครั้งนี้ ใช้ระยะเวลาการศึกษาตั้งแต่เดือน เมษายน – สิงหาคม 2550 การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพโดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน 9 ตำบล ได้แก่ 1) ตำบลสุเทพ 2) ตำบลช้างเผือก 3) ตำบลฟ้าฮ่าม 4) ตำบลสันผีเสื้อ 5) ตำบลหนองป่าครั่ง 6) ตำบลท่าศาลา 7) ตำบลหนองหอย 8) ตำบลป่าแดด 9) ตำบลแม่เหียะ จำนวน 101, 071 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในประชาชนได้ทั้งสิ้นจำนวน 450 คน และการสนทนากลุ่ม จำนวน 1 ตำบลโดยการสุ่มแบบเจาะจงได้ กลุ่มผู้ประกอบการที่ก่อมลพิษจำนวน 6 คน กลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชน 8 คน

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนา และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของการพฤติกรรมการป้องกันเพื่อลดผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่กำหนดด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติ การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และหาค่า Chi - square test ทำการนำเสนอโดยนำข้อมูลจากการวิเคราะห์มาเขียนรายงานโดยใช้การพรรณนา

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาถึงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ลักษณะการประกอบอาชีพ ระดับการศึกษา จำนวนรายได้ ภูมิฐานะเดิม ระยะเวลาการอาศัยในพื้นที่ ประวัติการเจ็บป่วย ตำแหน่งทางสังคม ได้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย 155 คน ร้อยละ 34.4 และเพศหญิง 295 คน ร้อยละ 65.6 อายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 43 ปี อายุต่ำสุด 12 ปี และอายุมากที่สุด 84 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 48.0 เมื่อจำแนกอาชีพของกลุ่มตัวอย่างมีอาชีพ รับจ้าง ร้อยละ 47.1 รองลงมาคือค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 20.7 มี

รายได้ต่อเดือน น้อยกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 75.6 รองลงมา มีรายได้ 10,001 – 19,999 บาทต่อเดือน ร้อยละ 18.4 ภูมิลำเนาเดิม อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ร้อยละ 69.1 อาศัยอยู่ในพื้นที่เฉลี่ย 28 ปี โดยอาศัยอยู่ในพื้นที่น้อยที่สุด 1 ปี และอาศัยอยู่ในพื้นที่มากที่สุด 84 ปี ส่วนที่อยู่อาศัยในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง มีบ้านเป็นของตัวเอง ร้อยละ 75.3 รองลงมาคือ เช่าอาศัย ร้อยละ 14.2

ด้านสุขภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่มีโรคประจำตัวใดๆ จำนวน 303 ร้อยละ 67.3 มีโรคประจำตัว เป็นโรคประจำตัวอื่นๆ เช่น โรคความดันโลหิต เบาหวาน หัวใจฯ จำนวน 116 คน ร้อยละ 25.8 และเป็นโรคประจำตัวในระบบทางเดินหายใจ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9

สำหรับการเป็นสมาชิกกลุ่มกลุ่มต่างๆ ในชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นสมาชิกกลุ่ม 296 คน คิดเป็นร้อยละ 65.8 อยู่ในกลุ่มผู้บริหาร 53 คน คิดเป็นร้อยละ 17.9 เมื่อจำแนกกลุ่มต่างๆ ที่กลุ่มตัวอย่าง เป็นสมาชิก พบว่า ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ประจำหมู่บ้าน มากที่สุด ร้อยละ 70.3 อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ร้อยละ 45.9 และกรรมการหมู่บ้าน ร้อยละ 28.6

5.1.2 การจัดการมลพิษทางอากาศของประชาชน

5.1.2.1 พฤติกรรมการป้องกันเพื่อลดผลกระทบจากมลพิษทางอากาศ

1) ข้อมูลความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ พบว่า ในภาพรวมประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศในระดับมาก ร้อยละ 94.0 และมีระดับปานกลาง ร้อยละ 6.0 ไม่มีความรู้ ความเข้าใจในระดับน้อย มีเพียงบางประเด็นคำถามที่ประชาชนมีความรู้ในระดับน้อย ได้แก่ มลพิษทางอากาศมีผลกระทบต่อคุณภาพของดิน และแหล่งน้ำ สภาพภูมิประเทศ และภูมิอากาศที่มีผลทำให้เกิดมลพิษทางอากาศเพิ่มขึ้น จากประเด็นความรู้ ความเข้าใจ จำนวน 14 ข้อนี้ ประเมินว่า ถ้าประชาชนตอบได้ถูกต้องน่าจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมในการลดผลกระทบจากมลพิษทางอากาศได้ดี และหากประเด็นใดที่ประชาชนตอบไม่ถูกต้องจำนวนมาก เช่น มลพิษทางอากาศมีผลกระทบต่อคุณภาพของดิน และแหล่งน้ำ ดังกล่าวมาแล้ว ควรนำข้อมูลเหล่านี้ใช้เป็นแนวทางในการรณรงค์ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ต่อไป

2) ข้อมูลความตระหนักต่อปัญหามลพิษทางอากาศ พบว่า ประชาชนมีระดับความตระหนักต่อปัญหามลพิษทางอากาศในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 89.3 และมีความระดับความตระหนักต่อปัญหามลพิษทางอากาศในระดับปานกลาง ร้อยละ 8.7 และระดับน้อย ร้อยละ 2.0 เท่านั้น แสดงว่าประชาชนมีความตระหนักต่อปัญหามลพิษทางอากาศในระดับมาก อาจเนื่องมาจากเป็นปัญหาที่ปรากฏเด่นชัดดังกล่าวมาแล้ว และมีความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานในเรื่องมลพิษทางอากาศ ทำให้มีความรู้สึกว่สิ่งใดผิด สิ่งใดถูก ดีไม่ดี สิ่งใดก่อให้เกิดประโยชน์และเกิดผลดีต่อส่วนรวม ส่วนประเด็นที่ประชาชนตอบว่า ไม่แน่ใจหรือไม่เห็นด้วยมากที่สุดถึงร้อยละ 37.3 ได้แก่

การนำของที่ชำรุดมาซ่อมแซมแล้วนำกลับไปใช้ใหม่ เป็นการลดปัญหามลพิษทางอากาศจากเนื่องจากประชาชนยังมองไม่เห็นความสำคัญของการนำของที่ใช้แล้ว นำมาซ่อมแซมแล้วกลับมาใช้ใหม่ (recycle) ซึ่งสาเหตุมาจากยังไม่มีการปลูกฝังแนวคิดการนำของที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ ขาดการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ และขาดหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทำให้เกิดเป็นรูปธรรมมากขึ้น เช่น การรับซื้อของเก่า การคัดแยกขยะ เป็นต้น

3) ข้อมูลประสบการณ์ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศของประชาชนพบว่า ประชาชนได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศในระดับน้อย มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาคือ ระดับปานกลางและระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 46.0 และ 4.0 ตามลำดับ ผลกระทบจากมลพิษทางอากาศของประชาชนที่ได้รับมากที่สุด คือ การระคายเคืองต่อระบบการหายใจ เช่น ไอ จาม แสบหน้าอก รู้สึกหายใจไม่สะดวก และเกิดระคายเคืองตา

5.1.2.2 ความเหมาะสมของพฤติกรรมลดผลกระทบจากมลพิษทางอากาศ

พฤติกรรมปฏิบัติตัวเพื่อลดผลกระทบจากมลพิษทางอากาศในช่วงที่เกิดปัญหาวิกฤติหมอกควันที่ผ่านมา ในภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก คิดเป็นร้อยละ 59.3 รองลงมาเป็นพฤติกรรมปฏิบัติตัวเหมาะสม ปานกลาง และน้อย คิดเป็นร้อยละ 38.0 และ 2.7 ตามลำดับโดยพฤติกรรมป้องกันตัวเพื่อลดผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศที่เหมาะสมมาก ได้แก่ งดการเผาทุกชนิดในที่โล่ง ประชาชนส่วนใหญ่ตอบว่าไม่เผาขยะ หรืองดการเผาในที่โล่ง ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 72.0 อาจเนื่องจาก ความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และผลกระทบที่ได้รับจากปัญหามลพิษทางอากาศที่ได้รับส่วนหนึ่ง อีกส่วนน่าจะเป็น การได้รับข้อมูลข่าวสารทั้งภาครัฐและเอกชน ที่ร่วมกันเผยแพร่ รมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ การงดการเผาในที่โล่ง อีกทั้งการบังคับใช้กฎหมายห้ามการเผาในที่โล่ง ทำให้ประชาชนตอบในข้อนี้มากที่สุด ส่วนพฤติกรรมป้องกันที่ประชาชนตอบว่า เหมาะสมมาก รองลงมา ได้แก่ การลดปริมาณขยะในครัวเรือนและคัดแยกขยะก่อนทิ้ง การดับเครื่องยนต์ทุกครั้งเมื่อจอด หรือแนะนำคนขับรถให้ดับเครื่องยนต์ทุกครั้งเมื่อจอด การช่วยกันปลูกต้นไม้ในบริเวณบ้าน การใช้น้ำชะล้างบริเวณบ้านเพื่อชะล้าง หรือลดปริมาณฝุ่นละอองการปิดประตูหน้าต่างบ้านเรือนเพื่อป้องกันฝุ่นละออง การช่วยบอกต่อคนในครอบครัวและเพื่อนบ้านในการป้องกันผลกระทบ และตรวจสุขภาพประจำปีเพื่อเฝ้าระวังสุขภาพปีละ 1 ครั้งหรือหากมีอาการผิดปกติ ต้องรีบพบแพทย์ ประชาชนตอบว่าทำทุกครั้ง อยู่ในช่วง ร้อยละ 50 – 70 ส่วนที่ประชาชนตอบว่าทำทุกครั้งน้อยที่สุด เพียง ร้อยละ 34-36 เท่านั้น คือ การใช้ผ้าปิดปาก จมูก ก่อนออกจากบ้าน และการงดไปออกกำลังกายกลางแจ้ง หรือหลีกเลี่ยงการอยู่ในที่โล่ง ซึ่งเป็นการป้องกันตนเองโดยตรงจากผลกระทบ ประชาชนส่วนใหญ่ ยังคงไปออกกำลังกายกลางแจ้ง และไม่

ใช้ ผ้าหรืออุปกรณ์ปิดปาก จมูก ก่อนออกจากบ้านเพียงบางครั้ง ตอบถึง ร้อยละ 42 – 50 ซึ่งอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับประสพการณ์ที่ได้รับผลกระทบของประชาชนที่ได้รับผลกระทบเพียงเล็กน้อย

5.1.3 ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมลดผลกระทบจากมลพิษทางอากาศ พบดังนี้

1) ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศกับพฤติกรรมการป้องกันเพื่อลดผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศจากการทดสอบทางสถิติพบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการป้องกันเพื่อลดผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) ความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักต่อปัญหามลพิษทางอากาศ กับพฤติกรรมการป้องกันเพื่อลดผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศ พบว่า ประชาชนมีความตระหนักที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการป้องกันเพื่อลดผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ความสัมพันธ์ระหว่างประสพการณ์ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศกับพฤติกรรมการป้องกันเพื่อลดผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศ พบว่า ประชาชนมีประสพการณ์ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการป้องกันเพื่อลดผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.1.4 การจัดการปัญหามลพิษทางอากาศของ ผู้ประกอบการที่ก่อมลพิษ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นในอำเภอเมืองเชียงใหม่ เมื่อเดือน มีนาคม 2550 ความเห็นของผู้ประกอบการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เห็นว่าเป็นปัญหา และมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตเพียงเล็กน้อย สาเหตุของปัญหา มีการเผาป่าในหลายพื้นที่ในจังหวัดเชียงใหม่ทำให้สถานการณ์เลวร้ายเพิ่มขึ้น ส่วนข้อเสนอในการแก้ไขปัญหา มีความเห็นว่า ควรมีการณรงค์ให้ประชาชนตื่นตัวไปพร้อมๆกับการบังคับใช้กฎหมายที่อยู่อย่างจริงจัง จะทำให้การแก้ไขปัญหาได้ผลดียิ่งขึ้น ส่วนการมีส่วนร่วมของบุคคลในการแก้ไขปัญหาเห็นว่า ประชาชนทุกคน ควรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ส่วนแนวทางที่ต้องการเข้าร่วมของผู้ประกอบการ คือ ยินดีให้ความร่วมมือ และต้องการเข้าร่วมสอดส่องดูแลปัญหามากที่สุด ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นว่านโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดการขยะ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้และ

แหล่งน้ำ ต้องใช้งบประมาณสูงและต้องใช้ระยะเวลา ประชาชนทุกคนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแผนงานในการแก้ไข จึงจะประสบผลสำเร็จ ซึ่งในช่วงวิกฤตหมอกควันองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการจัดการดังนี้

- การรณรงค์ให้ความรู้ผ่านการกระจายเสียงของหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน และมีรถกระจายเสียงออกให้ความรู้ในหมู่บ้าน มีการแจกแผ่นพับ ใบปลิว ป้ายประชาสัมพันธ์ตามถนนและแยกต่างๆ ในหมู่บ้าน และการแจกอุปกรณ์ป้องกันการสูดควันแก่ประชาชน นักเรียนในโรงเรียน
- มาตรการทางกฎหมาย โดยการขอความร่วมมือในการหยุดเผาอิฐ หรือเผาเศษใบไม้ หญ้าแห้ง ขยะต่างๆ ในพื้นที่และมีโทษปรับ 2,000 บาทหากฝ่าฝืน

5.1.5 ปัญหาข้อเสนอแนะอื่นในการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศของประชาชน

ประชาชน ผู้ประกอบการก่อมลพิษและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดการปัญหามลพิษเพิ่มเติม ว่า ควรมีระบบการขยะ การแยกขยะที่ชัดเจน มีโรงงานแยกขยะกำจัดขยะ หรือการใช้การกำจัดขยะเพื่อผลิตพลังงาน เช่น ผลิตกระแสไฟฟ้า เป็นต้น มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เช่น การตรวจจับรถ หรือ โรงงานที่ก่อมลพิษ มีการรณรงค์สร้างจิตสำนึกตั้งแต่ยังเด็ก อย่างต่อเนื่อง จริงจัง เช่น การรณรงค์การใช้บริการรถสาธารณะ รณรงค์การใช้จักรยาน การปลูกต้นไม้ หรือการลดใช้พลังงานอื่นๆ ควรทำตั้งแต่ในโรงเรียน เป็นต้น การมีอาสาสมัคร หรือ มีผู้รับผิดชอบในชุมชน เพื่อสอดส่องดูแลปัญหาในชุมชน

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาจัดการมลพิษทางอากาศของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผล ดังนี้

5.2.1 การจัดการปัญหามลพิษทางอากาศของประชาชน

จากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการป้องกันเพื่อลดผลกระทบต่อปัญหามลพิษทางอากาศของประชาชน อำเภอเมืองเชียงใหม่ อยู่ในระดับเหมาะสมมากคิดเป็นร้อยละ 59.3 โดยมีพฤติกรรมตามวิธีปฏิบัติการป้องกันเพื่อลดผลกระทบต่อปัญหามลพิษทางอากาศของกองสุขศึกษากรมอนามัย (2550) ด้วยการงดการเผาทุกชนิดในที่โล่ง ประชาชนส่วนใหญ่ตอบว่าไม่เผาขยะ หรืองดการเผาในที่โล่ง อาจเนื่องจาก ความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และผลกระทบที่ได้รับจากปัญหามลพิษทางอากาศที่ได้รับส่วนหนึ่ง อีกส่วนน่าจะเป็น การได้รับข้อมูลข่าวสารทั้งภาครัฐ และเอกชน ที่ร่วมกันเผยแพร่ รณรงค์ประชาสัมพันธ์ การงดการเผาในที่โล่ง อีกทั้งการบังคับใช้

กฎหมายห้ามการเผาในที่โล่ง ทำให้ประชาชนตอบในข้อนี้มากที่สุด ส่วนการดับเครื่องยนต์ทุกครั้งเมื่อจอดรถ หรือแนะนำคนขับรถให้ดับเครื่องยนต์ทุกครั้งเมื่อจอดรถ การลดปริมาณขยะในครัวเรือนและคัดแยกขยะก่อนทิ้ง การช่วยกันปลูกต้นไม้ในบริเวณบ้าน การใช้น้ำชะล้างบริเวณบ้านเพื่อชะล้าง หรือลดปริมาณฝุ่นละอองการปิดประตูหน้าต่างบ้านเรือนเพื่อป้องกันฝุ่นละออง การช่วยบอกต่อคนในครอบครัวและเพื่อนบ้านในการป้องกันผลกระทบ และตรวจสอบสุขภาพประจำปีเพื่อเฝ้าระวังสุขภาพปีละ 1 ครั้งหรือหากมีอาการผิดปกติ ต้องรีบพบแพทย์ จะตอบรองลงมา ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่อยู่ไกลจากปัญหาออกไปและสามารถทำได้สม่ำเสมอหรือนานๆครั้งก็ได้ ส่วนพฤติกรรมที่ลดผลกระทบโดยตรง เช่น การใช้ผ้าปิดปาก จมูก ก่อนออกจากบ้าน และการงดไปออกกำลังกายกลางแจ้ง หรือหลีกเลี่ยงการอยู่ในที่โล่ง ประชาชนส่วนใหญ่ ยังคงไปออกกำลังกายกลางแจ้ง และไม่ใช่ ผ้าหรืออุปกรณ์ปิดปาก จมูก ก่อนออกจากบ้านเพียงบางครั้ง ถึง ร้อยละ 42 – 50 ซึ่งอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ที่ได้รับผลกระทบของประชาชนที่ได้รับผลกระทบเพียงเล็กน้อย และอาจคิดว่ามลพิษทางอากาศไม่ทำอันตรายต่อร่างกายมากนัก จึงมีการป้องกันเพียงเล็กน้อย ประเด็นนี้ ต้องนำมาพิจารณาในการรณรงค์ให้ความรู้ ถึงผลกระทบต่อสุขภาพจากมลพิษทางอากาศต่อไป

การเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันเพื่อลดผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน

1) การเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันเพื่อลดผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศที่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการป้องกันเพื่อลดผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพัชนี สุริยะ (2548) พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศจากการเผาขยะมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนที่มีการเผาขยะมูลฝอยในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลดมลพิษทางอากาศของครัวเรือนที่มีการเผาขยะมูลฝอย แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของแคทรียา สอดแสงทอง (2545) พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศของพนักงานที่ปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับผ้าในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันมลภาวะทางอากาศ อาจเนื่องมาจากบริบทของพื้นที่ การศึกษา และข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาแรกมีความใกล้เคียงกับการศึกษาในครั้งนี้มากที่สุด

พฤติกรรมการป้องกันตัวเพื่อลดผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศที่เหมาะสมมาก เช่น งดการเผาทุกชนิดในที่โล่ง การลดปริมาณขยะในครัวเรือนและคัดแยกขยะก่อนทิ้ง การดับ

เครื่องยนต์ทุกครั้งเมื่อจอดรถ หรือแนะนำคนขับรถให้ดับเครื่องยนต์ทุกครั้งเมื่อจอดรถ การช่วยกันปลูกต้นไม้ในบริเวณบ้าน การใช้น้ำชะล้างบริเวณบ้านเพื่อชะล้าง หรือลดปริมาณฝุ่นละอองการปิดประตูหน้าต่างบ้านเรือนเพื่อป้องกันฝุ่นละออง การช่วยบอกต่อคนในครอบครัวและเพื่อนบ้านในการป้องกันผลกระทบ เป็นเรื่องใกล้ตัว ต้องปฏิบัติเป็นประจำ นับเป็นประสบการณ์โดยตรงของบุคคล ซึ่ง บลูม (อ้างใน ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2526) กล่าวว่า มนุษย์จะเกิดการเรียนรู้เนื่องมาจากประสบการณ์ ผลการเรียนรู้ทำให้มนุษย์เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้เช่นเดียวกับประชาชนที่ได้ผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศ ทำให้เกิดความสนใจที่จะเรียนรู้เพื่อให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม ผลการศึกษายังพบว่า พฤติกรรมการป้องกันผลกระทบโดยตรง เช่นการใช้ผ้าปิดปาก ปิดจมูก ก่อนออกจากบ้าน การหลีกเลี่ยงการออกกำลังกายหรืออยู่ในที่โล่ง มีการปฏิบัติที่เหมาะสมเพียงเล็กน้อย อาจอธิบายได้ว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศมาก อาจมีพฤติกรรมการป้องกันเพื่อลดผลกระทบอยู่ในระดับที่ไม่ปฏิบัติ หรือปฏิบัติเหมาะสมน้อยก็ได้ เนื่องจากประสบการณ์ที่ได้รับผลกระทบของประชาชนที่ได้รับผลกระทบเพียงเล็กน้อย และคิดว่ามลพิษทางอากาศไม่ทำอันตรายต่อร่างกายมากนัก และความไม่สะดวกในการเดินทาง ทักษะที่ไม่ดีต่อการสวมผ้าปิดปาก จึงมีการป้องกันเพียงเล็กน้อย สอดคล้องกับพัฒนา สุจำนงค์ (2522) กล่าวถึงองค์ประกอบของพฤติกรรม ได้แก่ กลุ่มสังคม แบบอย่างของบุคคล ทักษะ ฯลฯ ทำให้บุคคลที่มีความรู้มาก แต่มีทัศนคติที่ไม่ดี และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่มีการปฏิบัติที่ถูกต้อง เหมาะสมจะทำให้บุคคลทำตามแบบอย่างได้เหมือนกัน

2) ความตระหนักต่อปัญหามลพิษทางอากาศกับพฤติกรรมการป้องกันเพื่อลดผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศ

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความตระหนักต่อปัญหามลพิษทางอากาศในระดับมาก จะมีพฤติกรรมการป้องกันเพื่อลดผลกระทบต่อปัญหามลพิษทางอากาศในระดับเหมาะสมมาก เนื่องมาจากความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม เมื่อเกิดปัญหาหรือพบเห็นเรื่องราวที่เรามีความรู้ จะดึงจิตได้สำนึกออกมาทำให้มองเห็นภาพได้อย่างชัดเจน ความสำนึกที่ฝังลึกและถูกต้องนั้นจะไม่เปลี่ยนแปลง มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้เรื่องสิ่งแวดล้อม รู้ว่าสิ่งใดผิด สิ่งใดถูก สิ่งใดก่อให้เกิดประโยชน์หรือผลดี สิ่งใดก่อให้เกิดโทษหรือผลเสีย ต่อสิ่งแวดล้อม มีความรัก ความหวงแหนและมีความวิตกกังวลถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้น การปฏิบัติอย่างจริงจังเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของความตระหนัก (เกษม จันทร์แก้ว, 2525) ดังนั้นความตระหนักที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการป้องกันเพื่อลดผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชมพูนุช รินทร์ศรี (2542) พบว่า ความตระหนักเกี่ยวกับปัญหามลพิษทางอากาศมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมในการลดมลพิษทาง

อากาศ และสอดคล้องกับการศึกษาของ พัชนี สุริยะ (2548) พบว่า ความตระหนักต่อปัญหามลพิษทางอากาศจากการเผาขยะมูลฝอยที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการลดมลพิษทางอากาศแตกต่างกัน เช่นเดียวกับผลการศึกษาของร่วมศักดิ์ ยะโหม่งศ์ (2543) ที่พบว่า ความตระหนักในปัญหาขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกกับการจัดการขยะมูลฝอยของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยจังหวัดน่าน

3) ประสพการณ์ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศกับพฤติกรรมการป้องกันเพื่อลดผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศ

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีประสพการณ์ได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศน้อย และมีประสพการณ์ได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศจะมีพฤติกรรมการป้องกันเพื่อลดผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พรเพิ่มพรมมาส (2540) พบว่า ประชาชนซึ่งได้รับผลกระทบในพื้นที่ตำบลสบป่าด อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง มีพฤติกรรมในการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพที่มีสาเหตุจากมลภาวะทางอากาศของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ อยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในการป้องกันอันตรายจากมลภาวะในระดับดี อาจเป็นเพราะว่ามีความสนใจต่อปัญหาสุขภาพจากมลภาวะที่ตนได้รับ เนื่องจากทุกคนเคยเจ็บป่วยจากสาเหตุมลภาวะทางอากาศมาแล้ว การงดการเผาในที่โล่งการลดปริมาณขยะในครัวเรือนและคัดแยกขยะก่อนทิ้ง การดับเครื่องยนต์ทุกครั้งเมื่อจอดรถ หรือแนะนำคนขับรถให้ดับเครื่องยนต์ทุกครั้งเมื่อจอดรถ การช่วยกันปลูกต้นไม้ในบริเวณบ้าน การใช้น้ำชะล้างบริเวณบ้านเพื่อชะล้าง หรือลดปริมาณฝุ่นละอองการปิดประตูหน้าต่างบ้านเรือนเพื่อป้องกันฝุ่นละออง การช่วยบอกต่อคนในครอบครัวและเพื่อนบ้านในการป้องกันผลกระทบ และตรวจสุขภาพประจำปีเพื่อเฝ้าระวังสุขภาพปีละ 1 ครั้งหรือหากมีอาการผิดปกติ ต้องรีบพบแพทย์ ประชาชนสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง เนื่องจาก ความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และผลกระทบที่ได้รับจากปัญหามลพิษทางอากาศที่ได้รับส่วนหนึ่ง อีกส่วนน่าจะเป็น การได้รับข้อมูลข่าวสารทั้งภาครัฐ และเอกชน ที่ร่วมกันเผยแพร่ ธรรมนูญประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกและสามารถมีพฤติกรรมการป้องกันเพื่อลดผลกระทบได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าที่จะให้ประชาชนเรียนรู้จากประสพการณ์เพียงอย่างเดียว ส่วนพฤติกรรมการใช้ผ้าปิดปาก จมูก ก่อนออกจากบ้าน และการงดไปออกกำลังกายกลางแจ้ง หรือหลีกเลี่ยงการอยู่ในที่โล่ง ประชาชนยังมีการปฏิบัติที่เหมาะสมเพียงบางครั้ง อาจอธิบายได้ว่า กลุ่มสังคม แบบอย่างของบุคคล ทักษะคิด ข้อจำกัดและปัจจัยส่วนบุคคลบางอย่าง และประสพการณ์ที่ได้รับผลกระทบเพียงเล็กน้อย ทำให้บุคคล มีทัศนคติที่ไม่ดี และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่มีการปฏิบัติที่ถูกต้อง เหมาะสมจะทำให้บุคคลทำตามแบบอย่างได้เหมือนกัน

การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองเพื่อลดผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพียง 3 ปัจจัย คือ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ ความตระหนักต่อปัญหามลพิษทางอากาศ และประสบการณ์ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศ เท่านั้นซึ่งจากผลการศึกษา ปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองเพื่อลดผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการให้ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักแก่ประชาชนในพื้นที่ ในบางประเด็นที่การศึกษาพบว่า ประชาชนยังขาดเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการป้องกันตนเองเพื่อลดผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศต่อไป แต่ ปัจจัยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชน ยังมีปัจจัยด้านอื่นๆ ที่ยังต้องศึกษาเพิ่มเติม เพื่อให้ทราบและสามารถส่งเสริมให้เกิดการแก้ไขปัญหาหมอกพิษทางอากาศในอำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่ต่อไป

5.2.2 การจัดการปัญหามลพิษทางอากาศของผู้ประกอบการที่ก่อมลพิษ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1) ผลกระทบจากการเกิดปัญหามลพิษทางอากาศในอำเภอเมืองเชียงใหม่

สถานการณ์ปัจจุบัน พบว่า เมืองเชียงใหม่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว มีความเป็นเมือง นานอยู่ลดลงเรื่อยๆ เชียงใหม่ต้องเผชิญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆมากมาย จากการเจริญเติบโตโดย ไม่มีการวางแผน สอดคล้องกับการศึกษาของดวงจันทร์ อาภาวัชรุตม์ เจริญเมือง (2537) ที่ว่าการ เติบโตอย่างรวดเร็วทางเศรษฐกิจของเมืองเชียงใหม่ได้ส่งผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมอย่างมาก เช่น มลภาวะทางอากาศจากการสร้างถนนที่ใช้เวลายาวนานและการจราจรติดขัด ความขัดแย้งใน การสร้างอาคารสูง การใช้ที่ดินผิดประเภท การจัดการขยะ คุณภาพน้ำต่ำกว่ามาตรฐานสำหรับการ บริโภค เป็นต้น ประชาชน ผู้ประกอบการที่ก่อปัญหามลพิษและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมิ ด้มีความเห็นเรื่องของการจัดการบางประเด็นแตกต่างกัน เช่น ประเด็นความรุนแรงของ ปัญหาและผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต ประชาชนเห็นว่าเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงปานกลาง และมี ผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตพอสมควร โดยพบว่าประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลนคร เชียงใหม่อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างที่มีงานประจำประกอบอาชีพรับราชการและรับจ้างจะมีสัดส่วนจำนวน มากที่มีความเห็นว่าเป็นผลกระทบจากปัญหาต่อคุณภาพชีวิตมาก อาจเป็นเพราะว่าลักษณะงานประจำ เป็นงานที่ต้องเดินทางออกจากบ้านและใช้เวลากลับบ้านในเวลาเดียวกัน หรือต้องใช้เวลามา ทำงานในเขตเมืองเป็นเวลานาน จึงทำให้ได้รับผลกระทบจากปัญหามากกว่ากลุ่มอาชีพอื่นซึ่ง ขัดแย้งกับการศึกษาของ ศาคร ไชยอำมาตย์ (2548) ที่พบว่า กลุ่มที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในเขตจังหวัด

อื่นในภาคเหนือและจังหวัดอื่นในภาคอื่น เห็นว่ามีผลกระทบรุนแรงต่อคุณภาพชีวิต ส่วนผู้ประกอบการที่ก่อปัญหามลพิษและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่ามีปัญหาและผลกระทบเพียงเล็กน้อย ส่วนสาเหตุของปัญหาหลัก เกิดจากการเผาในที่โล่ง การเผา ปัญหาการจราจร ฝุ่นจากการก่อสร้าง โรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งสาเหตุดังกล่าวทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่าเกิดจากประชาชนบางส่วนเห็นแก่ตัวและไม่เอาใจใส่ต่อปัญหา สอดคล้องกับการศึกษาของ กรรณิกา ธรรมสอน (2543) ที่พบว่าสาเหตุของปัญหาจราจรในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ส่วนใหญ่มาจากประชาชนรู้กฎหมายแต่เห็นแก่ตัวและฝ่าฝืนกฎจราจร

2) บทบาทและแนวทางแก้ไขปัญหาของประชาชน ผู้ประกอบการที่ก่อมลพิษ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการกับปัญหามลพิษทางอากาศในอำเภอเมืองเชียงใหม่

นโยบาย มาตรการและกิจกรรมที่เคยใช้ในการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศในจังหวัดเชียงใหม่ที่ผ่านมา ยังขาดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นการแก้ไขปัญหาโดยทางรัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการวางวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และโครงการ ประกอบด้วยการณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชน การตรวจวัดมลพิษทางอากาศจากยานพาหนะ ทั้งนี้ในส่วนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีข้อเสนอแนะว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลักในการแก้ไขปัญหาคือประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะร่วมกันวางมาตรการและกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาคือ การณรงค์ให้ประชาชนตื่นตัว การปลูกฝังให้รักษาสีสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ยังเด็ก โดยมาตรการหรือกิจกรรมต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง ผลักดันให้เป็นนโยบายสาธารณะ พร้อมทั้งการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดร่วมด้วย เพื่อความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหาคือ โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่ายินดีให้ความร่วมมือ การเข้าร่วมแก้ไขปัญหาคือ โดยการสอดคล้องดูแลมากที่สุด และการร่วมของทุกๆฝ่ายจะทำให้การแก้ไขปัญหาคือได้ผลดีขึ้น ซึ่งวิธีการต่างๆที่กลุ่มตัวอย่างเสนอแนะมาดังกล่าวนี้ การจัดการปัญหาจะต้องเน้นหลักการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนอย่างบูรณาการร่วมกันทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มีการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองอย่างยั่งยืนของ กิติชัช รัตนะ (2544) ที่กล่าวว่า ในการระดมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาเมืองนั้น ควรประกอบไปด้วยภาคีต่างๆ ที่เป็นกลุ่มที่มีบทบาทในการพัฒนาเมืองโดยตรง ซึ่งเรียกว่า "Multi-Stakeholders Partnership" ประกอบด้วยภาคีจากภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษาในท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) รวมถึงประชาชนโดยตรง ภาคีต่างๆเหล่านี้ควรมีบทบาทในการยกร่าง แผนยุทธศาสตร์เพื่อการแก้ไขปัญหอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งนำร่างแผนนั้นสู่เวทีประชาชนอีกครั้ง (public hearing) เพื่อให้เกิดการยอมรับจากชุมชน อันเป็นการขจัดข้อขัดแย้งในชุมชนท้องถิ่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของประสาน ตั้งสิกบุตร (2538) ในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ

จัดการปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไว้ว่า 1)ชุมชนจะพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องเกิดขึ้นบนพื้นฐานข้อสัญญาของประชาชน ภายใต้ขีดจำกัดของระบบนิเวศ โดยได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐ องค์กรเอกชน และองค์กรชุมชนด้วย 2)จะต้องประชาสัมพันธุ์ให้ชุมชนได้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยชุมชนเอง 3) องค์กรชุมชนจะเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของประชาชน 4) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อความเหมาะสมกับการพัฒนา จะต้องผ่านการทำงานขององค์กรชุมชน การให้ข่าวสารสาธารณะอย่างต่อเนื่องและมีการวิจัยศึกษาสภาพของชุมชน รวมถึงการติดตามเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การจัดการปัญหามลพิษทางอากาศในอำเภอเมืองเชียงใหม่ผู้ศึกษาเห็นว่าควรมีลักษณะการจัดการในหลายลักษณะอย่างมีส่วนร่วม ดังนี้

1) มีการจัดการบูรณาการร่วมกันทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในเรื่องของการประสานข้อมูลข่าวสารทั้งด้านวิชาการและแผนงาน โครงการในทุกภาคส่วนเพื่อให้การดำเนินเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการร่วมกันวางวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ร่วมกัน อีกทั้งใช้กระบวนการและมาตรการต่างๆ เช่น มาตรการทางกฎหมายหรือเทศบัญญัติ อย่างเคร่งครัด โดยการใช้การจัดการแก้ไขปัญหาในช่วงวิกฤตเดือน มีนาคม 2550 เป็นบทเรียน

2) ผู้มีอำนาจควรนำวิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์ที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมประกาศเป็นนโยบายในการแก้ไขปัญหา โดยไม่กลัวผลกระทบด้านต่างๆที่จะตามมา เช่น คะแนนเสียงทางการเมืองท้องถิ่น การสูญเสียรายได้ของกลุ่มคนบางกลุ่ม อีกทั้งมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกกิจกรรม

3) เน้นการรณรงค์ประชาสัมพันธุ์ให้ข่าวสารสาธารณะแก่ประชาชน อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะข้อมูลคุณภาพอากาศหรือข้อมูลการศึกษาวิจัยผลกระทบต่อสุขภาพจากปัญหามลพิษทางอากาศ หรือมีการสนับสนุนการศึกษาวิจัยผลกระทบต่อสุขภาพจากปัญหามลพิษทางอากาศ อีกทั้งการสร้างความตระหนักแก่เด็กและเยาวชนในพื้นที่ในการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาในระยะยาวต่อไป

จากผลการศึกษาในส่วนของการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศของผู้ประกอบการที่ก่อมลพิษ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ผลการศึกษาไม่สามารถนำมาสนับสนุนกับผลการศึกษาการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศของประชาชน เนื่องจาก พื้นที่ที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ เป็นพื้นที่ที่มีกิจการที่ก่อมลพิษ และบริบทที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นๆ ดังนั้นผลการศึกษาอาจไม่เป็นตัวแทนของประชากรได้ จึงต้องศึกษาเพิ่มเติมในพื้นที่ หรือบริบทอื่น เพื่อให้ผลการศึกษาสามารถนำไปอ้างอิงถึงประชากรและนำเสนอต่อผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

- 1) ควรมีการให้ความรู้เรื่องผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศที่กระทบต่อคุณภาพของดินและน้ำ และผลกระทบต่อสุขภาพในระยะยาวของปัญหาเพิ่มขึ้นเนื่องจากประชาชนยังมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นนี้น้อย พร้อมทั้งการสร้างจิตสำนึกให้กับเด็กและเยาวชนให้รักสิ่งแวดล้อมตั้งแต่เด็กเพื่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างยั่งยืน
- 2) ภาครัฐควรมีการเข้มงวดต่อการบังคับใช้กฎหมายและมืองค์กรกลางหรือหน่วยงานที่สามารถตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายได้
- 3) สร้างอาสาสมัครดูแลสิ่งแวดล้อมพร้อมทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายอาสาสมัคร เป็นการดูแลไม่ให้ผู้ที่ขาดจิตสำนึกได้มีโอกาสก่อปัญหามลพิษทางอากาศได้ เมื่อสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายอาสาสมัครในพื้นที่ได้ทั้งหมดจะทำให้เกิดระบบการดูแลปัญหามลพิษทางอากาศและปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านอื่นๆในอำเภอเมืองเชียงใหม่อย่างยั่งยืนต่อไป
- 4) การมีระบบจัดการขยะมูลฝอยที่เป็นรูปธรรม มีการรณรงค์ในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดและหลักการ 4Rs Reuse, Reduce, Repair และ Recycle เพื่อให้เกิดการลดใช้และลดปริมาณขยะมูลฝอยพร้อมกับการแยกประเภทขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง เพื่อลดการเผาขยะในที่โล่งของประชาชน หากรัฐไม่สามารถดำเนินการได้ควรมีทางเลือกอื่นๆให้แก่ประชาชน พร้อมทั้งมีการสร้างความตระหนักให้เยาวชนในการร่วมจัดการแก้ไขปัญหาขยะ เช่น โครงการธนาคารขยะหรือการสาธิตการทำปุ๋ยหมักจากวัสดุอินทรีย์ที่เหลือใช้ เช่น ใบไม้ หญ้าแห้งหรือวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เป็นต้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาทางระบาดวิทยาถึงผลกระทบต่อสุขภาพกับปริมาณฝุ่นรายวันหรือศึกษาเปรียบเทียบอัตราการป่วยระหว่างพื้นที่ที่มีกิจการที่ก่อมลพิษ เช่น พื้นที่ที่มีการเผาอิฐมอญกับพื้นที่ที่ไม่มีเผา
- 2) ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพถึงปัจจัยที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันเพื่อลดผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศ
- 3) ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพในเรื่องการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศของผู้ประกอบที่ก่อมลพิษอื่นๆและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกตำบลในอำเภอเมืองเชียงใหม่ เพื่อนำผลที่ได้เป็นข้อสรุปการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศของอำเภอเมืองเชียงใหม่ เพื่อเสนอต่อผู้บริหารต่อไป